

Dosarul nr. 2ra-366/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. R. Berdilo)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, G. Dașchevici, V. Cotorobai)

DECIZIE

3 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu

examinând recursurile declarate de Lidia Țurcan, reprezentată de avocatul Vasili Ciuperca și Veronica Grosu, reprezentată de avocatul Veaceslav Scripnic

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Lidiei Țurcan împotriva Veronicăi Grosu cu privire la încasarea sumei, a dobânzii legale de întârziere și a cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei din 26 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Veronica Grosu, reprezentată de avocatul Veaceslav Scripnic, casată în parte hotărârea primei instanțe și pronunțată în această parte o nouă hotărâre de respingere a cerinței, iar în altă parte de modificare a hotărârii primei instanțe

constată:

La 20 iunie 2017, Lidia Țurcan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Veronicăi Grosu cu privire la încasarea sumei, a dobânzii legale de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că, în calitate de împrumutător, a oferit cu titlu de împrumut Veronicăi Grosu, în calitate de împrumutat, mijloace bănești în sumă totală de 12 000 de dolari SUA, dintre care la 6 iunie 2002, a transmis suma de 6 000 de dolari SUA, apoi la 6 iulie 2002, a transmis o altă sumă de 6 000 de dolari SUA pe un termen nedeterminat, fapt confirmat prin explicația scrisă din 1 august 2005 și procesul-verbal din 22 septembrie 2005.

După multiple solicitări (adresări verbale, telefonice, electronice și avertismente verbale) adresate pârâtei și a părinților acesteia de a soluționa pe cale amiabilă problema achitării datoriilor, obligația de a restitui suma împrumutată nu a fost executată.

Astfel, prin pretenția din 26 decembrie 2016, expediată în adresa pârâtei, recepționată la 20 ianuarie 2017, ultima a fost somată despre achitarea sumei datorate

în mărime de 12 000 de dolari SUA, în termen de 7 zile din momentul somării, dar până în prezent, Veronica Grosu nu și-a executat obligațiile asumate, eschivându-se de la soluționarea cazului pe cale extrajudiciară.

Având în vedere prevederile art. 572 alin. (2), 617 alin. (1) și 619 alin. (1) Cod civil, a menționat că, deoarece pârâta nu a achitat împrumutul în termenul stipulat, aceasta urmează a fi obligată pe cale judiciară la restituirea împrumutului și a dobânzii de întârziere pentru nerestituirea împrumutului în termen.

A precizat că în prezent datoria pârâtei constituie suma de 12 000 de dolari SUA, echivalentul a 218 553 de lei moldovenești și dobânda de întârziere pentru perioada 27 ianuarie 2017 – 9 iunie 2017 în mărime de 11 149,23 de lei.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 572, 585, 619 Cod civil, art. 38, 85 alin. (4), 166, 167, 174, 175 CPC.

A solicitat admiterea acțiunii, încasarea din contul pârâtei în beneficiul ei a sumei de 12 000 de dolari SUA și a dobânzii de întârziere conform art. 619 Cod civil, în echivalentul în lei MD la data adoptării hotărârii judecătorești, a cheltuielilor de judecată și de asistență juridică.

Pe parcursul examinării cauzei, Lidia Țurcan, reprezentată de avocatul Vasili Ciuperca a depus cerere de concretizare a pretențiilor din acțiune, prin care a solicitat încasarea din contul Veronicăi Grosu în beneficiul ei a sumei de 12 000 de dolari SUA cu titlu de restituire a împrumutului, a sumei de 31 375,55 de lei cu titlu de dobândă legală de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 5 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost respinsă cererea înaintată de Veronica Grosu, reprezentată de avocatul Veaceslav Scripnic privind ridicarea excepției de tardivitate.

Prin hotărârea din 13 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost admisă acțiunea integral.

A fost încasată de la Veronica Grosu în beneficiul Lidiei Grosu suma de 12 000 de dolari SUA cu titlu de restituire a împrumutului (sau echivalentul în monedă națională cu aplicarea cursului oficial al leului moldovenesc valabil la data executării obligației), suma de 31 375,55 de lei cu titlu de dobândă legală de întârziere și cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat achitată în sumă de 7 120 de lei.

Prin decizia din 26 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Veronica Grosu, reprezentată de avocatul Veaceslav Scripnic.

A fost casată hotărârea din 13 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru în partea încasării dobânzii de întârziere și în această parte pronunțată o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată a Lidiei Țurcan privind încasarea dobânzii legale de întârziere.

A fost modificată hotărârea din 13 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru în partea încasării sumei împrumutului, micșorând mărimea sumei împrumutului de la 12 000 de dolari SUA până la 9 000 de dolari SUA, convertiți în lei MD potrivit cursului oficial al BNM la data executării hotărârii judecătorești.

A fost încasată de la Veronica Grosu în beneficiul Lidiei Țurcan taxa de stat în sumă de 4 755 de lei, proporțional pretențiilor admise.

La 27 decembrie 2019, Lidia Țurcan, reprezentată de avocatul Vasili Ciuperca a declarat recurs împotriva deciziei din 26 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel în partea respingerii cerinței privind încasarea dobânzii legale de întârziere, în partea micșorării sumei datoriei și în partea micșorării sumei cheltuielilor de judecată, cu menținerea hotărârii primei instanțe, precum și încasarea din contul intimatei a sumei de 1 300 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată compuse din taxa de stat pentru examinarea recursului.

În motivarea recursului a fost invocat dezacordul cu decizia recurată, considerând-o ilegală și arbitrară în partea în care cerințele din cererea de chemare în judecată au fost respinse ca neîntemeiate, deoarece instanța de judecată a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a săvârșit și alte încălcări care au dus la soluționarea greșită a cauzei (soluție arbitrară).

A obiectat că instanța de apel, în mod arbitrar și în lipsa vreunui temei legal, a micșorat suma datoriei solicitată de ea de a fi încasată de la Veronica Grosu de la suma de 12 000 de dolari SUA la suma de 9 000 de dolari SUA.

Astfel, faptul declarării de către Veronica Grosu în procesul-verbal de audiere din 22 septembrie 2005 precum că i-a restituit suma de 3 000 de dolari SUA, nu poate constitui o dovadă a restituirii datoriei, deoarece pretinsa restituire parțială a împrumutului (3 000 de dolari SUA) nu a fost confirmată în formă scrisă, iar prevederile art. 700 alin. (1) Codul civil (în redacție de până la 1 martie 2019), sunt aplicabile doar în cazul recunoașterii existenței unei obligații de către debitorul obligației, nu și în cazul declarării de către debitor a executării obligației (declarație care nu produce și nu poate produce efecte juridice).

Mai mult ca atât, dânsa nu a recunoscut/confirmat faptul că a primit de la Veronica Grosu suma de 3 000 de dolari SUA cu titlu de restituire a datoriei, după cum a reținut/interpretat în decizia contestată instanța de apel.

A precizat recurenta că în ședința de examinare a cauzei în instanța de apel din 26 septembrie 2019, prin intermediul avocatului, a explicat că declarația de restituire parțială a datoriei se referă la o sumă de 300 de euro pe care Veronica Grosu i-a transmis-o conform unei înțelegeri anterioare de achitare a unei dobânzi în mărime de 1 000 de euro, pentru acordarea împrumutului de 12 000 de dolari SUA.

Prin urmare, în condițiile în care Veronica Grosu nu a prezentat nicio probă, în modul prevăzut de lege, care ar confirma restituirea împrumutului în mărime de 3 000 de dolari SUA, iar la rândul său ea nu recunoaște restituirea parțială a împrumutului de către intimată în mărime de 3 000 de dolari SUA, rezultă fără echivoc că instanța de apel, în mod arbitrar și fără temei legal, a micșorat suma datoriei.

Instanța de apel în mod arbitrar a respins cerința înaintată de ea privind încasarea sumei în mărime de 31 375,55 de lei cu titlu de dobândă legală de întârziere.

A subliniat că în situația în care instanța de judecată constată careva greșeli de calcul la înaintarea unei cerințe din acțiune, acest fapt nu poate servi temei de respingere a cerinței ca fiind neîntemeiată.

În asemenea situație, instanța de apel putea respinge parțial cerința privind încasarea dobânzii legale de întârziere, în partea în care suma dobânzii solicitată de ea este mai mare decât suma calculată corect.

Respectiv, în cazul în care calculul dobânzii de întârziere prezentat de ea este greșit, atunci instanța de apel urma să calculeze cuantumul dobânzii de întârziere și să încaseze suma corectă a dobânzii, dar nu să respingă cerința ca fiind neîntemeiată.

La fel, a menționat recurenta că nici intimata și nici reprezentantul acesteia nu au obiectat asupra calculului dobânzii legale de întârziere prezentat de ea.

A considerat arbitrară și lipsită de suport legal alegația instanței de apel, precum că ratele la dolari sunt altele.

Totodată, având în vedere faptul că instanța de apel în mod ilegal și arbitrar a respins cerința privind încasarea dobânzii legale de întârziere, precum și a micșorat suma datoriei de la 12 000 de dolari SUA la suma de 9 000 de dolari SUA, drept consecință, și suma cheltuielilor de judecată formate din achitarea taxei de stat, în mod ilegal a fost micșorată de la suma de 7 120 de lei la suma de 4 755 de lei.

La 20 ianuarie 2020, Veronica Grosu, reprezentată de avocatul Veaceslav Scripnic a declarat recurs împotriva deciziei din 26 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei pentru rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului recurenta a invocat dezacordul cu decizia recurată, considerând-o nefondată și pasibilă casării.

A menționat că, contrar prevederilor art. 272 alin. (1) și 871 alin. (4) Cod civil, instanța de apel a constatat, reieșind din materialele cauzei, că prima instanță nu a luat în vedere declarațiile Lidiei Țurcan din 17 septembrie 2017 în cadrul aceleiași cauze penale, unde aceasta a declarat cert că suma de 6 000 de euro a fost transmisă pentru un termen de trei zile. Tot Lidia Țurcan a declarat că la începutul lunii iulie 2002, i-a oferit încă o sumă de 6 000 de dolari SUA pentru a-și rezolva definitiv problemele.

Astfel, Lidia Țurcan a declarat personal că la 6 iunie 2002 i-a împrumutat suma de 6 000 de dolari SUA pentru un termen de 3 zile, fapt care indică cert că dreptul Lidiei Țurcan de a-și apăra drepturile sale în vederea recuperării sumei de 6 000 de dolari SUA a expirat la 9 iunie 2005.

Totodată, a considerat recurenta că instanța de apel eronat a concluzionat că suma datoriei constituie 9 000 de dolari SUA, apreciind eronat circumstanțele de fapt și aplicând normele de drept material.

La 27 februarie 2020, Lidia Țurcan, reprezentată de avocatul Vasili Ciuperca a depus referință la recursul declarat de Veronica Grosu, solicitând declararea recursului ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 11 noiembrie 2019, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 176), însă careva date care ar confirma cu certitudine data de recepționare a acesteia de către recurenți la materialele dosarului lipsesc.

Astfel, se constată că recurențele s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile la 27 decembrie 2019 și respectiv, la 20 ianuarie 2020 în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul declarat de către Veronica Grosu, reprezentată de avocatul Veaceslav Scripnic, de a admite recursul declarat de către Lidia Țurcan, reprezentată de avocatul Vasili Ciuperca, cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea în vigoare a hotărârii și încheierii primei instanțe, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) lit. a) și c) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

După cum denotă actele cauzei, Lidia Țurcan înaintând acțiunea în judecată împotriva Veronicăi Grosu, cu ulterioarele concretizări, a solicitat încasarea din contul Veronicăi Grosu în beneficiul ei a sumei de 12 000 de dolari SUA cu titlu de restituire a împrumutului, a sumei de 31 375,55 de lei cu titlu de dobândă legală de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a admis acțiunea integral și a încasat de la Veronica Grosu în beneficiul Lidiei Țurcan suma de 12 000 de dolari SUA cu titlu de restituire a împrumutului (sau echivalentul în monedă națională cu aplicarea cursului oficial al leului moldovenesc valabil la data executării obligației), suma de 31 375,55 de lei cu titlu de dobândă legală de întârziere și cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat achitată în sumă de 7 120 de lei.

Judecând apelul declarat de Veronica Grosu, reprezentată de avocatul Veaceslav Scripnic, de către instanța de apel a fost admis apelul, casată hotărârea din 13 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru în partea încasării dobânzii de întârziere și în această parte pronunțată o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată a Lidiei Țurcan privind încasarea dobânzii legale de întârziere. A fost modificată hotărârea din 13 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru în partea încasării sumei împrumutului, micșorând mărimea sumei împrumutului de la 12 000 de dolari SUA până la 9 000 de dolari SUA, convertiți în lei MD potrivit cursului oficial al BNM la data executării hotărârii judecătorești. A fost încasată de la Veronica Grosu în beneficiul Lidiei Țurcan taxa de stat în sumă de 4 755 de lei, proporțional pretențiilor admise.

La adoptarea unei asemenea soluții, instanța de apel a concluzionat că din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei rezultă că Veronica Grosu a restituit Lidiei Țurcan suma de 3 000 de dolari SUA, prin urmare, suma rămasă spre achitare este de 9 000 de dolari SUA.

Astfel, instanța de apel a considerat necesară micșorarea mărimii sumei împrumutului de la 12 000 de dolari SUA până la suma de 9 000 de dolari SUA.

În privința încasării dobânzii de întârziere, instanța de apel a reținut ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Lidia Țurcan împotriva Veronicăi Grosu cu privire la încasarea dobânzii legale de întârziere, or dobânzile de întârziere au fost calculate de către Lidia Țurcan în lei, atunci când împrumutul a fost acordat în dolari SUA, deci și dobânda urmează a fi calculată în dolari, deoarece suma datoriei se solicită în dolari SUA și nu în lei.

Instanța de recurs constată, însă, că instanța de apel la adoptarea deciziei a interpretat eronat legea și a dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, pe când prima instanță, justificat, pronunțându-se asupra aspectelor importante, având în susținere cadrul legal aplicabil în speță, a ajuns la concluzia temeiniciei integrale a acțiunii înaintate de către Lidia Țurcan.

Astfel, după cum rezultă din materialele cauzei, între Lidia Țurcan și Veronica Grosu au fost încheiate două contracte de împrumut din 6 iunie 2002 și 6 iulie 2002, prin care Veronica Grosu a primit de la Lidia Țurcan, cu titlu de împrumut suma de 12000 de dolari SUA, a câte 6000 de dolari SUA pentru fiecare contract de împrumut, fapt consemnat în explicațiile oferite organului de urmărire penală, în cauza penală în privința lui Andrian Semeniuc, semnate de către Veronica Grosu la data de 1 august 2005 (f. d. 4-7).

Conform prevederilor art. 867 alin. (1) Cod civil, în vigoare la acel moment, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

Iar potrivit dispozițiilor art. 700 alin. (1) Cod civil, în vigoare la acel moment, pentru valabilitatea unui contract prin care se recunoaște existența unei obligații este necesară o declarație scrisă de recunoaștere.

În interpretarea corectă a normei de drept enunțate, este de înțeles că valabilitatea unui contract prin care o parte recunoaște o obligație contractuală sau extracontractuală față de cealaltă parte este necesară o declarație scrisă a părții care recunoaște obligația, chiar dacă pentru actul juridic, în temeiul căruia a apărut obligația recunoscută, nu era stipulată nicio condiție de formă.

Recunoașterea datoriei de către împrumutat, consemnată în explicațiile oferite organului de poliție, procuraturii sau în procesul-verbal al ședinței de judecată, semnat de către împrumutat, confirmă valabilitatea contractului de împrumut, indiferent de suma împrumutului.

Coroborând normele enunțate la materialul probator administrat în speță, instanța de recurs reține și procesul-verbal de audiere a părții vătămate Veronica Grosu din 22 septembrie 2005, în cauza penală în privința lui Andrian Semeniuc, prin

care Veronica Grosu a declarat că la 6 iunie 2002, aflându-se în apartamentul nr. X din orașul XXXXX bd. XXXXX, i-a transmis lui Adrian Semeniuc, sumă de 6000 de dolari SUA primită de ea de la Lidia Țurcan, iar peste o lună, la 6 iulie 2002, i-a mai transmis lui Andrian Semeniuc suma de 6000 de dolari SUA, la fel primită de ea de la Lidia Țurcan (f. d. 8-10).

Astfel fiind, instanța de recurs reține cu certitudine că înscrisurile respective confirmă existența contractelor de împrumut între Lidia Țurcan și Veronica Grosu, or, aceasta conține informații atât despre faptul transmiterii de către Lidia Țurcan, precum și faptul primirii de către Veronica Grosu, a sumei de 12000 de dolari SUA, în două etape, a câte 6000 de dolari SUA.

Totodată, este de menționat că din explicațiile oferite organului de urmărire penală, semnate de către Veronica Grosu la data de 1 august 2005, precum și din conținutul declarațiilor Veronicăi Grosu, consemnate în procesul-verbal de audiere a părții-vătămate din 22 septembrie 2005, nu rezultă și termenul de restituire a împrumutului.

În acest aspect, sunt lipsite de suport alegațiile recurentei Veronica Grosu din recurs precum că împrumutul a fost acordat pe un termen de 3-4 zile, or, din conținutul înscrisurilor anexate la actele cauzei rezultă cert că, între Veronica Grosu și Lidia Țurcan nu a fost concretizat un termen de restituire a sumelor de bani împrumutate, termenul de 3-4 zile fiind menționat de Andrian Semeniuc, căruia i-a fost transmisă suma de 6000 de dolari SUA, împrumutată inițial de către Veronica Grosu de la Lidia Țurcan.

De altfel, Veronica Grosu a recunoscut prin declarațiile depuse la organul de anchetă la data de 1 august 2005, acordarea împrumutului în sumă de 12 000 de dolari SUA de către Lidia Țurcan anume ei, un termen de restituire a împrumutului la fel nefiind menționat.

Astfel, instanța de recurs respinge argumentul recurentei Veronica Grosu precum că acțiunea este tardivă, or prin încheierea din 5 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, corect a fost respinsă excepția de tardivitate conform art. 186¹ CPC, invocată de către Veronica Grosu, reprezentată de avocatul Veaceslav Scripnic.

Prin urmare, instanța de recurs consideră că incidența directă speței au prevederile art. 575 alin. (1) Cod civil, în vigoare la acel moment, potrivit cărora în cazul în care termenul de executare a obligației nu este determinat și nici nu rezultă din natura acesteia, creditorul are dreptul de a pretinde oricând executarea ei, iar debitorul este îndreptățit să o execute oricând. Dacă datoria de a executa imediat nu rezultă din lege, contract sau din natura obligației, debitorul trebuie să execute obligația în termen de 7 zile din momentul cererii creditorului.

Raportând la caz aceste prevederi legale în coroborare cu dispozițiile art. 572 alin. (1) și (2) Cod civil, care statuează că temeiul executării rezidă în existența unei obligații, iar obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit, instanța de recurs relevă că, deși la 26 decembrie 2016, Lidia Țurcan a expediat în adresa Veronicăi Grosu somația, recepționată de către ultima la data de 20 ianuarie 2017, prin care a fost somată despre achitarea sumei

datoriei în mărime totală de 12000 de dolari SUA, Veronica Grosu nu și-a onorat obligațiile de restituire a împrumutului.

Față de toate aceste considerente, instanța de recurs constată corectitudinea concluziei primei instanțe cu privire la temeinicia cerinței Lidiei Țurcan cu privire la încasarea de la Veronica Grosu a datoriei în sumă de 12000 de dolari SUA.

La acest capitol, instanța de recurs conchide că instanța de apel într-un mod confuz a reținut faptul precum că Lidia Țurcan fiind audiată în calitate de martor, indică și confirmă faptul că Veronica Grosu i-a restituit parțial datoria de 3000 de dolari SUA.

Și asta deoarece, contrar concluziei instanței de apel, instanța de recurs remarcă că din înscrisurile anexate la materialele cauzei, rezultă indubitabil că calitatea de parte-vătămată, audiată de către organul de urmărire penală, în cauza penală în privința lui Andrian Semeniuc, a avut-o doar Veronica Grosu și nicidecum Lidia Țurcan, după cum greșit a menționat instanța de apel.

În același timp, faptul că Veronica Grosu a declarat în procesul-verbal de audiere a părții-vătămate precum că ar fi restituit Lidiei Țurcan suma de 3000 de dolari SUA, ca urmare a contactării unui credit bancar, nu constituie o probă justificată de restituire a acestei sume, fiind cert că prevederile art. 700 alin. (1) Cod civil, în vigoare la acel moment, sunt aplicabile în cazul recunoașterii existenței unei obligații de către debitorul obligației, nu și în cazul declarării de către debitor a executării obligației (declarație care nu produce și nu poate produce efecte juridice).

Mai cu seamă că Lidia Țurcan nu a recunoscut în cadrul examinării cauzei restituirea parțială a împrumutului de către Veronica Grosu, după cum greșit a reținut instanța de apel.

Din această perspectivă, având în vedere că Veronica Grosu nu a prezentat probe pertinente și concludente prin care să confirme că a restituit parțial Lidiei Țurcan împrumutul în sumă de 3000 de dolari SUA, instanța de apel eronat a concluzionat de a micșora mărimea sumei împrumutului încasată de prima instanță de la 12000 de dolari SUA, până la suma de 9000 de dolari SUA.

Sub un alt aspect, instanța de recurs relevă prevederile art. 872 alin. (1) Cod civil, potrivit cărora în cazul în care împrumutatul nu restituie în termen împrumutul, împrumutătorul poate cere pentru întreaga sumă datorată o dobânda în mărimea prevăzută la art. 619 dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Iar art. 619 alin. (1) și (2) Cod civil, în vigoare la acel moment, prevede că obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus. În cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Prin prisma acestor prevederi legale, instanța de recurs conchide că prima instanță corect a hotărât de a încasa de la Veronica Grosu în beneficiul Lidiei Țurcan dobânda de întârziere, care pentru perioada 10 februarie 2017 – 15 decembrie 2017, perioadă solicitată de Lidia Țurcan, constituie suma de 31 375,55 de lei (f. d. 57-63).

La acest segment, instanța de apel într-un mod nejustificat a reținut ca temei de respingere a cerinței Lidiei Țurcan cu privire la încasarea dobânzii de întârzie, faptul că deoarece împrumutul a fost acordat în dolari SUA și dobânda de întârziere urma a fi solicitată în dolari SUA, care include alte rate.

Or, în conformitate cu art. 27 alin. (1) CPC, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Astfel, potrivit principiului disponibilității în drepturi, Lidia Țurcan a fost în drept de a solicita în cererea de chemare în judecată încasarea dobânzii de întârziere în lei moldovenești, calculată în baza datoriei scadente de 12000 de dolari SUA convertiți în lei moldovenești.

Ca urmare, în circumstanțele descrise se reține drept justă concluzia primei instanțe cu privire la admiterea integrală a acțiunii Lidiei Țurcan împotriva Veronicăi Grosu cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii legale de întârziere, prin urmare netemeinicia deciziei instanței de apel.

În conformitate cu dispozițiile art. 94 alin. (1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Având în vedere dispoziția legală citată, prima instanță just a încasat din contul Veronicăi Grosu în beneficiul Lidiei Țurcan, suma de 7120 de lei, cu titlu de cheltuieli de judecată sub formă de taxă de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată, fapt confirmat prin ordinul de plată nr. 7DHD-H100 (f. d. 101).

Pentru motivele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Veronica Grosu, reprezentată de avocatul Veaceslav Scripnic, de a admite recursul declarat de Lidia Țurcan, reprezentată de avocatul Vasili Ciuperca, de a casa decizia instanței de apel și de a menține hotărârea și încheierea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, art. 445 alin. (3) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de Veronica Grosu, reprezentată de avocatul Veaceslav Scripnic.

Se admite recursul declarat de Lidia Țurcan, reprezentată de avocatul Vasili Ciuperca.

Se casează decizia din 26 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 13 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru și încheierea din 5 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, în cauza civilă la

cererea de chemare în judecată a Lidiei Țurcan împotriva Veronicăi Grosu cu privire la încasarea sumei, a dobânzii legale de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu